

به تولیدکننده که امیدی نیست، در پخش صداوسیما چه خبر است؟

سانسور شادی گل پخش تحقیر مردم

چند هفته پیش، کلیپی در فضای مجازی منتشر شد که کارگر ساختمانی را کنار سفره ساده ناهار نیمروز نشان می‌داد. کارگر بی‌آلایشی کنار همکارش نشسته بود و توی دوربین گوشی نگاه می‌کرد و به امید اینکه حرفش شنیده شود، خطاب به علی عسگری، رئیس سازمان صداوسیما می‌گفت: «آقا جان، آقای رئیس صداوسیما یک خواهشی ازت داریم که این برنامه‌های آشپزی را از تلویزیون حذف کن.» در برخورد اول، حرف‌های این کارگر، خواهش عجیبی به نظر می‌رسید اما حرف‌های بعدی‌اش که رگه‌هایی از طعنه به وضعیت اقتصادی امروز هم داشت، این بود که آقای مدیر تلویزیون این آشپزی‌هایی را که پخش می‌کنید نیم کیلو گوشت لخم و مرغ فراوان می‌خواهد، بچه‌های ما می‌بینند و دل‌شان می‌خواهد و همه خانواده‌های ایرانی، توانایی این را ندارند که هر روز، سفره‌های رنگارنگ تلویزیون را در خانه‌هایشان پهن کنند. کارگر به ما همان بی‌آلایشی‌ای که فکر می‌کرد حرف‌هایش گوش شنوایی دارد، آخر صحبت‌هایش گفت: «قربونتون برم این برنامه‌های آشپزی را توی تلویزیون که همه می‌بینند، پخش نکنید؛ برید نشون زن و بچه‌های خودتون بدید. اینقدر برای ما دردمسدر درست نکنید.»

حرف‌های بی‌شکله پبله این کارگر، ظاهر ساده‌ای دارد اما انگشت رازی مسال‌های گذاشته که سال‌هاست تلویزیون گرفتارش شده است. گسل عمیقی بین سازندگان برنامه‌های تلویزیون و مخاطبان‌شان شکل گرفته است. نه‌تنها پخش مهمی از جامعه ایرانی جایی در تلویزیون

ایران ندارند بلکه در مواردی شاهد این هستیم که این بی‌ارتباطی برنامه‌سازان تلویزیونی با دنیای بیرون، باعث بروز توهین و تحقیر مخاطبان می‌شود. نمونه اخیرش همین برنامه «دستپخت» تولید شبکه یک سیماست که سوالات مجری از میهمان برنامه، توهین آشکاری به رانندگان تاکسی بود. مجری و داور مسابقه خطاب به خانم شرکت‌کننده و در حضور پدرش می‌پرسد: «اینکه شغل بابات راننده تاکسیه، تورو پیش دوستات ناراحت نمیکند؟» بازپخش این قسمت از برنامه «دستپخت» در فضای مجازی و رسانه‌ها با انتقادات فراوانی همراه بود. حتی سازمان مدیریت و نظارت بر تاکسیرانی شهر تهران هم در پی توهین مجری برنامه دستپخت اطلاعیه‌ای صادر کرد که در بخشی از آن آمده است: «برآن شدیم تا در مواجهه با سوال پرچاشیه مجری برنامه دستپخت با مضمون «بابات راننده تاکسی است، پیش دوستات ناراحت نمی‌شی؟» با انتشار این متن از منزلت و جایگاه شریف تاکسیرانان خدم پایتخت و خانواده محترم آنها دفاع کنیم، چراکه شایسته نیست این قشر خدوم و زحمتکش از سوی رسانه ملی که باید مرجع فرهنگ اسلامی ایرانی باشد، مورد توهین قرار بگیرند. ناوگان عظیم و گسترده تاکسیرانی‌گزینه اول در امر جابه‌جایی و سرویس‌دهی به شهروندان به‌خصوص در شرایط کنونی شیوع بیماری کرونا به شمار می‌آیند و طی یک سال گذشته به‌عنوان قشر آسیب‌پذیر متحمل دغدغه‌های معیشتی و همچنین از دست دادن عزیزان شده‌اند.

ناظران پخش صداوسیما، منجر به انتقادات و حتی هجو و پوزخند مخاطبان‌شان شده است. سیستم نظارتی که گاهی از دروازه داخل نمی‌شود اما در برخی موارد از سوراخ سوزن می‌گذرد. آنچه می‌خوانید، تنها نمونه‌های مشهوری است که در سال‌های اخیر در تلویزیون پخش شده است. در یک ستون، مواردی از سخت‌گیری‌های نظارتی را آوردیم که با واکنش مردم و رسانه‌ها همراه شده و در نهایت با توجیه و عذرخواهی مدیران تلویزیون ختم شده است و در ستون دیگر مواردی را آوردیم که اتفاقاً باید نظارت دقیق‌تری انجام می‌شد اما بی‌توجهی و عدم درک ویژگی‌های جامعه امروز ایران، باعث بروز حساسیت‌های اجتماعی شده است.

چندین باره، باید مرتکب چنین خطای فاحشی شود؟ شاید نزدیک‌ترین جواب این باشد که برنامه‌سازان «دستپخت» و حتی ناظر پخش، اصلاً طرح این سوال را توهین‌آمیز نمی‌دانند و نسبت به اثرات اجتماعی پخش این قسمت از برنامه غافل هستند. این دقیقاً به همان چیزی برمی‌گردد که در ابتدای این گزارش گفتیم؛ اینکه دنیای برنامه‌سازان تلویزیون از فضای اجتماعی امروز ایران دور افتاده و اتفاقاً به‌خاطر همین است که در برخی موارد می‌بینیم رفتار سلیقه‌ای و بدون ضابطه سیستم نظارت صداوسیما در منظر مردم مورد تمسخر قرار می‌گیرد. موارد زیادی در تلویزیون را می‌توان تعریف کرد که همین سلیقه‌ای برخورد کردن

خودروی تاکسی و شغل شریف تاکسیرانی ضمن فعالیت در شرایط سخت کاری، همواره داعی اعتماد و اطمینان خاطر در شهروندان بوده و این مهم ارزشمند و قابل ستایش است. ناگفته واضح است که بی‌مبالاتی در پخش اظهارات یک مجری تلویزیونی منجر به چه آسیب‌های اجتماعی‌ای می‌شود، به‌خصوص در این فقره که این اظهارات مجری متوجه رانندگان حمل‌ونقل شهری است که این روزها در اوضاع سخت اقتصادی کار می‌کنند و در شرایط ناشی از شیوع بیماری کرونا، در معرض خطرات جدی قرار دارند. اما نکته سوال برانگیز در پخش این قسمت از برنامه دستپخت این است که چرا یک برنامه ضعیفی با وجود نظارت‌های

اینجا را حذف می‌کردی!

می‌انداخت و سعی می‌کرد خصوصیات بدی را که در هر قسمت از این برنامه موضوع استندآپ کمدی‌ها و نمایش‌های میان‌برده‌ای بودند در شخصیت واقعی این مخاطبان نشان بدهد. اما حساسیتی که به‌دلیل سابقه منفی مدیری در این زمینه وجود داشت، باعث ایراد تذکراتی به او از جانب مدیران سازمان و متوقف شدن ادامه این روند شد. حتی برخوردهای ابتدایی مهران مدیری با میهمان‌های برنامه هم حاشیه‌های زیادی به‌همراه داشت. برخوردهای توهین‌آمیز و از سر غرور که بعد از چند برنامه مهران مدیری متوجه انتقادات مخاطبان شد و در برنامه‌های بعدی، رویه‌اش را اصلاح کرد. بعدها که مدیری در برنامه هفت روزه‌ی مسعود فراسنی منتقد سینمایی نشست؛ درمورد اصلاح رویه‌اش گفت: «شروع کار نگاه من به میهمان از بالا به پایین بود حتی میهمان می‌نشست و حرف می‌زد و من ایستاده از او سوال می‌کردم. بعدها به من گفتند که خیلی با تبختر و از سر غرور با میهمان برخورد می‌کنی. بعدها نشستم و این ماجرا را اصلاح کردم. برنامه و گفت‌وگوها را به گونه‌ای طراحی کردم تا این نگاه اصلاح شود و سعی کردم با میهمان برنامه، هم‌سطح شوم و بیشتر شنونده صحبت‌هایش باشم.» برنامه دوره‌می هم از برنامه‌های ضعیفی تلویزیون بود که البته ترس ناظران پخش از نام مدیری مانع از اعمال سلیقه نسبت به این قسمت‌ها بود. انگار که مهران مدیری فرصت بیشتری را برای آزمون و خطا در قبال تلویزیون داشت.

داور پرمدعا

در آبان‌ماه سال ۹۷، یک‌بار دیگر هم در همین برنامه دستپخت، داور برنامه، برخورد زنده‌ای با یکی از شرکت‌کنندگان این مسابقه آشپزی داشت. حمایت مجری برنامه از لحن و کلمات این داور در ادامه کار، موج منفی گسترده‌ای را علیه صداوسیما در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی به‌وجود آورد. قصه از این قرار بود که داور جوان برنامه آشپزی «دستپخت»، غذای شرکت‌کننده خانم را که گويا برای اولین‌بار آن را پخته است، تست می‌کند و در ادامه با لحن زشتی به او می‌گوید: «قطعا اگر سطل زباله داشتیم، غذای‌تان را به آنجا منتقل می‌کردم. لطفاً از این به بعد دیگر این غذا را درست نکنید. دوست ندارم این جمله را بگویم اما اگر قرار است من بد بشوم و شما پیشرفت بکنید، هیچ ایرادی ندارد، غذای‌تان افتضاح افتضاح بود!» نکته تاسف‌برانگیز ماجرا جایی بود که در ادامه صحبت‌های این داور جوان، مجری برنامه هم خطاب به دیگر شرکت‌کننده‌ها گفت: «غذایی را بلد نیستید امتیاز بدهید تا این جملات را نشنوید!» یعنی اینکه اگر شرکت‌کننده‌ای غذایی را درست کند و مورد قبول کارشناسان برنامه قرار نگیرد؛ بار دیگر این رفتار توهین‌آمیز تکرار خواهد شد!

چند روزی این کلیپ دست به دست می‌شد و انتقادات زیادی درمورد پخش این قسمت از برنامه ضعیفی «دستپخت» مطرح شد. اگرچه داور جوان این برنامه هیچ‌گاه از مردم عذرخواهی نکرد اما سیدوحید حسینی، کارگردان و مجری برنامه «دستپخت»، همان روزها در گفت‌وگویی با «فرهنگینگان» ضمن عذرخواهی از مردم ایران، گفت: «یک دقیقه کافی نیست تا بشود درباره کل مجموعه «دستپخت» قضاوت کرد. البته همه اینها به معنی آن نیست که ما کلمات به‌کار برده‌شده در آن برنامه را تایید می‌کنیم. اگر این کلمات احساسات مردم را جریحه‌دار کرده و اگر لحن آن باعث دلخوری‌شان شده، سازندگان «دستپخت» از آنان عذرخواهی می‌کنند. من نیروی این مجموعه هستم و از طرف خودم، داور و تمامی مجموعه عذرخواهی می‌کنم.»

را روی سن دعوت می‌کرد، برخوردهای تحقیرآمیزی با آنها داشت و دست‌شان

حذف‌های حاشیه‌ساز

تویی که در تلویزیون گل نشد

یکشنبه ۶مهر ۱۳۹۹ در جریان مسابقات باشگاه‌های آسیا، تیم پرسپولیس مقابل السد قطر به میدان رفت و یک بازی تماشایی را از خود به نمایش گذاشت. به‌طوری‌که پیروز میدان شد و توانست به مرحله بعد صعود کند اما در جریان بازی و درست در موقع گل زدن تیم پرسپولیس، ناظرپخش بازی با اقدام عجیبش شوک عجیبی به تماشاچیان این دیدار وارد کرد. ماجرا از این قرار بود که این بازی تا دقیقه ۸۹ بدون گل مساوی ادامه داشت، اما در دقیقه ۸۹ با ارسال توپ از روی نقطه کرنر، عیسی آل‌کثیر توانست با ضربه سر توپ را وارد دروازه کند. اما درست در این لحظه تماشایی که تماشاگران درحال خوشحالی کردن بودند، صداوسیما با سانسور صحنه گل، ضدحالی بزرگ به تماشاچیان زد و کام‌شان را تلخ کرد. اقدامی که انتقادهای زیادی را در پی داشت. علت این سانسور این بود که عیسی آل‌کثیر بعد از به ثمر رساندن گل، پیراهن خود را درآورد و به خوشحالی پرداخت. لحظات ورزشی از جمله مواردی است که انگار صداوسیما، نظارت سفت و سختی را برای پخش صحنه‌های داخل و خارج از زمین ورزشی درنظر گرفته است. این درحالی است که تمام این صحنه‌های سانسوری به فاصله کوتاهی در فضای مجازی به نمایش درمی‌آید. کم‌اینکه همین صحنه پیراهن درآوردن آل‌کثیر در صفحه اول روزنامه‌های ورزشی نقش بسته است.

حذف نام علی حاتمی از وضعیت سفید

سریال «وضعیت سفید» یکی از کارهای موفق و تاثیرگذار حمید نعمت‌الله است که سال‌ها قبل از تلویزیون پخش شد. خودش می‌گوید که اصلاحیه زیادی به این سریال نخورده است اما همچنان نسبت به یک اقدام عجیب مدیران تلویزیون گلّه دارد. ظاهراً نعمت‌الله دلشی می‌خواست در تیتراژ سریال‌ش از زنده‌یاد علی حاتمی، کارگردان فقید سینما و تلویزیون تشکر کند که با مخالفت مدیران صداوسیما مواجه می‌شود. او در این باره گفته است: «می‌خواستم در تیتراژ ابتدایی، این سریال را به زنده‌یاد علی حاتمی تقدیم کنم، چون به‌هرحال در زمان فیلمبرداری این سریال تحت‌تأثیر آثار علی حاتمی بودم که متأسفانه با مخالفت مسئولان صداوسیما روبه‌رو شدم که البته دلیلش را هم نمی‌دانم. بار قبل در یک تله‌فیلم «فریدون مهران» من کار را تقدیم کرده بودم به عباس یمنی‌شریف که شاعر کودکان بود و با موضوع موافقت شده بود. تعجب کردم چون تلویزیون که با علی حاتمی مشکلی ندارد و تکرار چندباره سریال «هزارستان» هم گواه این موضوع است.»

پنج ماه تغییر کرد

سریال «زیرخاکی» در ایام ماه مبارک رمضان امسال از شبکه یک سیما پخش شد. سریالی که با استقبال نسبتاً خوبی همراه شد. تا حدی که جلیل سامان درحال تدارک فصل جدید سریال شده بود. اما در اوایل آذرماه با انتشار پستی در صفحه اینستاگرامش، نسبت به بازپخش این سریال واکنش نشان داد. سامان در صفحه خود نوشت: «با پوشش از مخاطبان دوست‌داشتنی سریال زیرخاکی، به‌علت سانسور بی‌دلیل آن در

جوابیه

جناب آقای محمدامین ایمانجانی مدیرمسئول محترم روزنامه فرهنگینگان با احترام:

به‌دنبال درج مطلبی در آن روزنامه با عنوان «چرا هنرمندان نسبت به پلاتکلیفی در صدور وثیت‌نام هنرکارت گل‌مندند/یک صندوق ویک دنیا گلایه» مورخ ۱۳۹۹/۰۸/۰۵؛ توضیحات ذیل حضورتان ارسال می‌شود.

به اطلاع می‌رسانند، از نخستین روزهای شیوع ویروس کرونا تدوین سیاست‌های حمایتی برای اعضای صندوق اعتباری هنر در دستور کار این صندوق قرار گرفت. با برآورد خسارت‌های مالی ناشی از تعطیلی مراکز فرهنگی و هنری پیشنهاد پرداخت حق بیمه تامین اجتماعی سهم فرد سه ماهه اول سال ۹۹ اصحاب فرهنگ، هنر و رسانه از سوی صندوق به وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی پیشنهاد شد. با پیگیری‌های انجام شده از مراجع ذی‌ربط، پرداخت حق بیمه ۳۶ هزار بیمه شده صندوق اعتباری هنر به تصویب رسید.

با وجود اطلاع‌رسانی‌های صندوق، پس از بررسی‌های به‌عمل آمده مشخص شد:

- ۱- بخشی از اعضا با اعتماد به خیر بخشودگی سه ماهه، هیچ اقدامی اعم از اخذ فیش یا پرداخت حق بیمه را انجام نداده بودند.
  - ۲- دسته‌ای از اعضا مبادرت به دریافت فیش پرداخت از سازمان تامین اجتماعی نموده اما وجهی بابت سهم بیمه خود پرداخت نکردند. (این امر سبب شد تا صاف‌بارا همان فیش پرداخت حق بیمه امکان‌پذیر باشد.)
  - ۳- گروهی از اعضا هم به‌رغم اطلاع‌رسانی‌های مکرر، مبادرت به پرداخت سهم بیمه خود به حساب سازمان نمودند.
- این امر موجب شد صندوق در محاسبه و واریز وجوه در هر ۳ ماه فروردین، اردیبهشت و خرداد به حساب تامین اجتماعی با مشکل مواجه شود و موجب صرف انرژی برای تفکیک این ۳ دسته‌شد. خوشبختانه با تلاش‌های صورت‌گرفته پرداخت حق بیمه سه‌ماهه نخست سال جاری بیمه‌شدگان صندوق در خرداد اجرائی شد.
- صدور هنرکارت برای اعضای صندوق اعتباری هنر نیز در سال‌های گذشته پیگیری شد

اما به دلیل پاره‌ای از مشکلات عملیاتی نشد. در دو سال گذشته و براساس مطالبات اصحاب فرهنگ، هنر و رسانه تلاش شد با برنامه‌ریزی، مجموعه‌ای از خدمات در قالب هنرکارت به اعضا ارائه شود.

هنر کارت علاوه بر اینکه به‌عنوان شناسه هویت فرهنگی و هنری اعضای صندوق اعتباری هنر صادر می‌شود دارای کارکرد بانکی و رفاهی نیز هست. ضمناً بررسی‌هایی به‌عمل آمد تا در میان بانک‌های کشور آنکه بهترین سیستم باشگاه مشتریان را دارا باشد به‌عنوان بانک عامل انتخاب شود و بتواند تلفیقی از این خدمات را به اصحاب فرهنگ و هنر ارائه دهد. از آنجا که بیمه‌شدگان صندوق مشمول دریافت بیمه بیکاری نمی‌شوند از سوی صندوق پیشنهاد شد برای حمایت از آنها مبلغی به‌عنوان کمک هزینه معیشتی در ایام شیوع کرونا پرداخت شود. براین اساس با مساعدت مجموعه دولت مقرر شد به ۷۶ هزار عضو صندوق اعتباری هنر در قالب هنر کارت (به‌دلیل شفافیت در پرداخت‌ها، بالابردن عدالت در ارائه خدمات و اجرائی شدن قانون دسترسی به اطلاعات) این مبلغ پرداخت شود.

طی ۳ ماه گذشته براساس فراخوان‌های صندوق بیش از ۷۴ هزار نفر در این سامانه ثبت‌نام

کرده‌اند و کمک هزینه بیکاری به حساب متصل به کارت اعضا واریز شد. صدور هنر کارت به دلیل عدم بارگذاری عکس پرسنلی مناسب و با کیفیت از سوی اعضا یا درج اطلاعات ناقص نیاز به پالایش مجدد داشت. از این رو صدور آن از سوی بانک عامل زمان برد.

با توجه به مشکلات مالی اعضا و تقاضای اکثریت آنها، در ریزینی با بانک امکان برداشت قبل از صدور هنرکارت فراهم شد و با اطلاع‌رسانی‌های انجام شده از طریق سایت صندوق و نمایندگان این سازمان در استان‌ها به اعضا تاکید شد که افرادی که مبلغ واریزی را قبل از صدور کارت نیاز دارند می‌توانند با ارائه مدارک احراز هویت پول خود را برداشت نمایند و هیچ اجباری در این خصوص وجود ندارد.

فرآیند صدور هنر کارت از سوی صندوق آغاز و اطلاعات پالایش شده برای صدور بیش از ۲۰ هزار کارت نیز به بانک اعلام شده است.

همایون امیرزاده
رئیس مرکز